

Kwaliteitsjaarverslag

januari 2024 - december 2024

Bij de Hem (1038)

Heeft betrekking op de locatie(s):

Boerderij Bij de Hem (1038)

Kwaliteitssysteem Zorgboerderijen

Inhoudsopgave

Kwaliteitsjaarverslag	3
Bedrijfsgegevens	3
1 Inleidende vragen voor het Kwaliteitsjaarverslag	4
1.1 Wilt u een voorwoord aan het kwaliteitsjaarverslag toevoegen?	4
1.2 Welke medewerkers zijn er op de zorgboerderij?	4
1.3 Waren er in het verslagjaar meldingen en/of incidenten?	4
2 Voorwoord	5
2.1 Voorwoord van de zorgboerderij	5
2.2 Zorgboerderij in beeld	5
3 Algemeen	6
3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij	6
3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces	8
3.3 Algemene conclusies	8
4 Deelnemers en medewerkers	11
4.1 Deelnemers	11
4.2 Conclusies m.b.t. deelnemers	11
4.3 Personeel	12
4.4 Stagiairs	12
4.5 Vrijwilligers	13
4.6 Conclusies m.b.t. personeel, stagiairs en vrijwilligers	13
5 Scholing en ontwikkeling	14
5.1 Opleidingsdoelen, opleidingen, trainingen, informatie- en intervisiebijeenkomsten	14
5.2 Opleidingsdoelen komende jaren	15
5.3 Conclusies m.b.t. scholing en ontwikkeling	15
6 Terugkoppeling van deelnemers	16
6.1 Evaluatiegesprekken deelnemers	16
6.2 Conclusies uit de evaluatiegesprekken	17
6.3 Inspraakmomenten	17
6.4 Conclusies uit de inspraakmomenten	18
6.5 Tevredenheidsmeting deelnemers	18
6.6 Conclusies uit de deelnemerstevredenheidsmeting	19

7 Meldingen en incidenten	20
7.1 Ongevallen en bijna ongevallen	20
7.2 Medicatie	20
7.3 Agressie	21
7.4 Ongewenste intimiteiten	21
7.5 Strafbare handelingen	21
7.6 Klachten	21
7.7 Conclusies uit meldingen en incidenten	21
8 Acties	22
8.1 Voortgang actielijst, afgesloten acties	22
8.2 Voortgang actielijst, openstaande acties	25
8.3 Conclusies m.b.t. de actielijst	28
9 Doelstellingen	29
9.1 Doelstellingen voor de komende vijf jaar	29
9.2 Doelstellingen voor het komende jaar	29
9.3 Plan van aanpak	29
Overzicht van bijlagen	31

Kwaliteitsjaarverslag

De certificering voor het keurmerk Kwaliteit Laat Je Zien is een continu proces. Iedere drie jaar vindt er een audit plaats op de zorgboerderij. In de tussentijd wordt elk kalenderjaar getoetst door middel van het kwaliteitsjaarverslag. In het kwaliteitsjaarverslag geeft de zorgboer(in) een weergave van alle ontwikkelingen op de zorgboerderij en legt hij/zij verantwoording af over het voldoen aan de eisen van het kwaliteitssysteem.

Dit kwaliteitsjaarverslag heeft betrekking op:

Bedrijfsgegevens

Ondernemingsgegevens

Bij de Hem

Registratienummer: 1038

C.G. Roosweg 21, 2871 MB Schoonhoven

Rechtsvorm Stichting ingeschreven bij Kamer van Koophandel onder nummer 24374972

Website: <http://www.verenigingvanzorgboerenzuidholland.nl/>

Locatiegegevens

De volgende locaties van deze Zorgboerderij zijn opgenomen in de certificering:

Boerderij Bij de Hem

Registratienummer: 1038

C.G. Roosweg 21, 2871 MB Schoonhoven

Aangesloten bij de Federatie Landbouw en Zorg via: Vereniging van Zorgboeren Zuid-Holland

1 Inleidende vragen voor het Kwaliteitsjaarverslag

Door middel van onderstaande vragen wordt de inhoud, van een aantal hoofdstukken, van het kwaliteitsjaarverslag bepaald.

1.1 Wilt u een voorwoord aan het kwaliteitsjaarverslag toevoegen?

- Nee, Voorwoord en Zorgboerderij in beeld overslaan

1.2 Welke medewerkers zijn er op de zorgboerderij?

- Naast de ondernemer(s), is er personeel in dienst
- Naast de ondernemer(s), zijn er stagiairs
- Naast de ondernemer(s), zijn er vrijwilligers

1.3 Waren er in het verslagjaar meldingen en/of incidenten?

- Ja, van ongevallen en bijna ongevallen

2 Voorwoord

2.1 Voorwoord van de zorgboerderij

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

2.2 Zorgboerderij in beeld

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

3 Algemeen

3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij

Een algemene beschrijving van de activiteiten op de zorgboerderij en de belevenissen van de deelnemers, medewerkers en zorgboeren. Het verdere jaarverslag geeft weer hoe aan de kwaliteit van zorg wordt gewerkt binnen de context van het hier beschreven zorgaanbod.

We kijken terug op een waardevol jaar. Lees hieronder hoe ons jaar in het kort verlopen is.

Januari

We starten het jaar rustig op. De boerderij heeft een nieuwe koe aangekocht en twee oudere koeien zijn verkocht. We hebben bewust gekozen voor een rustige, betrouwbare melkkoe.

Intern zijn we druk bezig met de bezetting van het personeel. Twee begeleiders gaan deze zomer met zwangerschapsverlof. We proberen op zoek te gaan naar een goede vervanging, zodat we rust, stabiliteit en continuïteit kunnen waarborgen.

Februari

Deze maand worden de nieuwe planborden geïnstalleerd. Op deze borden staan de klussen voor de medewerkers gepland. Voorheen was dit geschreven op een groot vel papier. Deze hebben we uitgewerkt in een groot Excel bestand. Even overwogen we dit document dagelijks te tonen op een groot scherm. Wegens duurzaamheid besloten we de planning op grote posters af te drukken. De klussen zijn nu up-to-date, beter leesbaar en overzichtelijker dan bij de geschreven posters. Bij sommige medewerkers hebben we de keuze gemaakt een extra verdeling te maken in de klussen: ochtendklussen voor de koffie pauze; en ochtendklussen na de koffiepauze. Dit i.p.v. alleen ochtend klussen. Voor de medewerkers geeft dit rust, structuur en duidelijkheid. Ook geeft het meer overzicht en is het werk meer behapbaar.

Maart

Op een middag in maart staan op een markt op het VSO om onze boerderij te promoten. Ook start deze maand een proefdraaier voor het stagelopen.

April

In het werkoverleg met alle begeleiders is gesproken over evaluatiemomenten per kwartaal. De medewerkers zijn verdeeld per begeleider en de begeleiders gaan de doelen vier keer per jaar evalueren met de medewerkers.

Verder gaat een van de begeleiders met zwangerschapsverlof. We hebben dit kunnen oplossen, een andere begeleiders is sindsdien een dag meer gaan werken.

Eind april stonden we op de Koningsmarkt om onze zorgboerderij te promoten. We hebben vele mensen verteld over het werk wat wij doen en hebben ook veel houtproducten en eieren verkocht. Daarnaast hebben we een cursusavond bijgewoond over trauma/stress. Deze avond was georganiseerd vanuit de Zorgboerden vereniging Zuid-Holland.

Mei

Deze maand wordt hard gewerkt aan het afmaken van de buitenren voor kippen. Verder zijn we met de medewerkers druk bezig met de groentetuin. We leren ze over zaaien en verzorgen van planten. Een aantal medewerkers heeft als doel het leren oogsten van planten.

Deze maand kwam ook het verdrietige nieuws ons ter ore dat een medewerker van ons is overleden. Met de andere medewerkers hebben we hier rustig, veilig en vertrouwd over kunnen spreken. We hebben herinneringen opgehaald. Ook zijn we samen naar de begrafenis gegaan voor wie dat wilde.

Juni

Onze andere begeleidster gaat met zwangerschapsverlof, haar dagen worden opgevuld door een andere begeleidster die meer dagen gaat werken bij ons. Dit gezicht is al vertrouwd bij de medewerkers.

Deze maand werd de nieuwe website wordt gelanceerd. Hierin hopen we aan meer mensen te laten zien wat onze organisatie kan bieden.

Juli en augustus

Vakantieperiode. Verder starten deze zomerperiode een aantal jongeren bij ons voor crisisopvang.

De medewerkers mochten kiezen welke activiteit er werd gedaan met het geld uit de foienpot. Er werd massaal voor barbecue gekozen. Vrijdagavond 30 augustus hebben we dit met elkaar gevierd.

September

Deze maand komt een van de stagelopers echt bij ons werken. Hij heeft zijn (VSO) school afgerond en wordt een medewerker op de boerderij. Verder zijn er twee nieuwe stagelopers bij ons gestart van het VSO. Vanaf deze maand start de orthopedagoog met het bieden van 1-op-1 begeleiding bij een cliënt

Oktober

Begin oktober zijn we een daagje uit met elkaar geweest naar Diergaarde Blijdorp. De tijden van het daagje uit zijn bewust verkort, zodat we het voor meerdere medewerkers mogelijk maken om aan te sluiten. Het is ons allen erg goed bevallen.

Ook het jaarlijkse tevredenheidsonderzoek wordt rond gestuurd.

Beide begeleiders keren terug van het verlof.

November

Eind van deze maand wordt de conferentie bezocht over de Toekomst van de Zorglandbouw. Een interessante dag waarbij veel verschillende sprekers ons meer informatie gaven over de situatie van de zorglandbouw nu en de verwachtingen in de toekomst.

December

Afgelopen maand zijn er twee nieuwe medewerkers gestart bij ons. Hun proefperiode liep succesvol af en beide medewerkers werken nu op de boerderij. Verder krijgen alle medewerkers, begeleiders en vrijwilligers als dank voor hun vele werk, gezelligheid en inzet een welverdiend kerstpakket.

3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces

Een beschrijving van de veranderingen en ontwikkelingen op de zorgboerderij. Het kan gaan over bijvoorbeeld het zorgaanbod, een verbouwing, de financiering en de kwaliteitseisen. Hier wordt beschreven hoe er aan kwaliteit van zorg wordt gewerkt en hoe het kwaliteitssysteem wordt toegepast.

Zorgaanbod:

Vanuit de doelgroep dementie is er geen medewerker bij ons meer werkzaam. Dat is veranderd, voorgaande jaren was dit wel. Dit jaar zijn we gestart met het bieden van ondersteuning/gesprekken en behandelingen bij medewerkers die even vastlopen/zorgen/problemen hebben. Onze orthopedagoog ziet hen op de werkvloer en biedt hen wekelijks 1-op-1 ondersteuning. Hierdoor hebben we een beter aanbod voor medewerkers met psychische problematieken. Indien van toepassing adviseert ze begeleiders hoe het beste te handelen.

Situatie zorgboerderij:

In 2024 waren er twee begeleiders met zwangerschapsverlof. Andere begeleiders zijn een dag meer gaan werken, zodat er sprake is van continuïteit en stabiliteit. Een stageloper is officieel bij ons komen werken en eind van het jaar kwamen er ook twee nieuwe medewerkers. In de zomer zijn er een aantal jongeren bij ons dagbesteding gevolgd.

In 2024 is ook een van onze medewerkers overleden. Samen met onze groep medewerkers hebben we hier bij stil gestaan, verdriet gedeeld en herinneringen opgehaald.

Dit jaar is het nieuwe buitenhok voor de kippen afgemaakt. Er is een plein achterop de boerderij aangelegd met stelcon platen, wat zorgt voor ruimte om met machines/taxi's te draaien. De pony's hebben een rustig plekje binnen in de stal gekregen.

Financiering van de zorg:

Dit is dit jaar redelijk stabiel gebleven. Er zijn een paar medewerkers weggegaan, maar er zijn ook een aantal medewerkers nieuw gekomen. Hierdoor bleef het gemiddeld aantal medewerkers gelijk en de opbrengsten stabiel.

Audit:

In 2026 hebben we weer een audit.

Professioneel/ondersteunend netwerk

We hebben dit jaar weer met verschillende partijen contact gehad: Vereniging, bestuur, orthopedagoog, cursusleidster, gemeentes, scholen. Met al deze mensen hebben we regelmatig contact voor advies op hun kennisgebied. In 2024 werden de vergaderingen van de Vereniging Zorgboeren Zuid-Holland bijgewoond. We hebben een scholingsavond bijgewoond over trauma. Hierbij werd geleerd wat een trauma is, welke soorten trauma's er bestaan en wat de zorgboerderij kan bieden voor iemand die een trauma heeft. Ook werd er geleerd op welke signalen je moet letten en wanneer je moet doorverwijzen. Ook hebben we in 2024 een conferentie bijgewoond over de Toekomst van de Zorglandbouw. Hier hebben we informatie gekregen over het zorgbouwlandschap nu, de opkomst van de GGZ binnen de zorglandbouw en de zorglandbouw van de toekomst. Belangrijk hierbij dat we gaan naar een inclusieve samenleving. Afgelopen jaar hebben we bezoek gehad van een paar orthopedagogen gespecialiseerd. Zij hebben geobserveerd bij ons en een adviesverslag gestuurd. We hebben hiervan geleerd dat we nabijheid moeten blijven geven, moeten zorgen voor vaste rustpauzes en indien nodig met picto's aan de slag kunnen.

3.3 Algemene conclusies

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de ontwikkelingen en situaties die bij "3.1 Het afgelopen jaar op de zorgboerderij" en "3.2 Reflectie op het kwaliteitsproces" zijn beschreven.

De volgende zaken hebben veel invloed gehad.

- Ontwikkeling personeel. Dit jaar zijn er veranderingen geweest op het gebied van personeelszaken. Twee personeelsleden zijn een tijd afwezig geweest i.v.m. hun zwangerschapsverlof. We hebben dit intern goed kunnen opvullen. Best een klus bij een klein team, maar doordat meerdere begeleiders meer dagen gingen werken is dit gelukt. Voor de medewerkers was dit erg prettig, ze konden blijven werken met vaste gezichten. Dit zorgde voor rust.

- Ontwikkeling deelnemersgroep. Dit jaar is een van onze medewerkers overleden. Dat heeft invloed op alle medewerkers en begeleiders op de boerderij. Door het rouwprotocol te volgen, de vertegenwoordigers te informeren en de tijd nemen om samen verdrietig te zijn en te herdenken, kon dit proces veilig verlopen. Een aantal medewerkers is met de begeleiders naar de begrafenis geweest. Er kwamen nieuwe stagelopers dit jaar en aan het eind van het jaar ook een paar nieuwe medewerkers.

- Ontwikkeling Zorgprofessional. Met de komst van de zorgprofessional (orthopedagoog) zijn we het afgelopen jaar gestart met behandelen/gesprekken voeren. Zo kunnen we de medewerkers nog specifiek helpen met hun zorgen en problemen. Voor medewerkers betekent dit gesprekken met een vast en vertrouwd gezicht.

- Ontwikkeling tussenevaluaties. Dit jaar hebben we gewerkt aan tussenevaluaties. Om de 3 maanden evalueert de begeleiders met de medewerker (1 op 1) de doelen. Voorgaande jaren was dit 1 keer per jaar met de vertegenwoordiger. Dat gebeurt nog steeds, echter zijn de tussenevaluaties toegevoegd. We merken aan medewerkers dat ze dit moment erg prettig vinden. Ze kunnen hun vragen stellen en vertellen waarom het doel nog niet of al wel gelukt is. Ook vanuit de vertegenwoordigers horen we positieve reacties over onze doelgerichtheid.

- Ontwikkeling digitalisering. Dit jaar is de website gelanceerd. www.zorgboerderij-bijdehem.nl. Ook hebben we een uitgetypt planbord, waarop de klussen staan geschreven.

- Terugblik doel kwaliteitsproces: We zijn dit jaar weer tevreden over de kwaliteit op de zorgboerderij en het toepassen van het kwaliteitssysteem. We hebben onze gesprekscyclus aangepast, 1 keer in het kwartaal worden tussenevaluaties gepland. We hebben het tevredenheidsonderzoek weer afgenomen. Het kwaliteitssysteem helpt ons omdat je regelmatig alles weer doorloopt en op alle onderdelen reflecteert. Komend jaar willen we de cursussen regelen eerder gaan plannen, zodat ze vast staan. Vorig jaar hadden we de cursus van *Colette de Bruin* willen volgen, alleen bleken deze pas volgend jaar (2025) te zijn. Dus we gaan ons hiervoor direct begin van 2025 voor inschrijven.

- Ondersteunend netwerk: wij zijn tevreden met ons ondersteunend netwerk. We zijn erg blij met de kennis van de orthopedagoog, waar we terecht kunnen met zorgen en vragen. Daarnaast vinden we het fijn om bij de Vereniging van Zorgboeren te zitten, om zo verhalen en ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

Terugblik doel: We willen komend jaar focussen op evalueren van de leerdoelen met de deelnemers. We willen per kwartaal de doelen evalueren samen met de desbetreffende deelnemer. *Doel behaald! We hebben een goed systeem gevonden om te evalueren. Iedere begeleider heeft zijn 'eigen' medewerkers waarmee hij/zij tussentijds evalueert.*

Terugblik doel: We willen onze boerderij meer promoten (website is in de maak, deze willen we komend jaar lanceren). *Doel behaald. Website is gelanceerd en gemaild naar alle medewerkers en vertegenwoordigers. We hebben er veel positieve reacties op ontvangen. Een paar nieuwe medewerkers die via de website in contact kwamen met ons, zijn uiteindelijk bij ons komen werken.*

Terugblik doel: Plek maken voor jonge medewerkers die van school af komen. *Doel behaald. Dit jaar zijn we op twee VSO scholen geweest om onze boerderij als dagbestedingsplek te promoten. Bij deze promotie zaten ook mensen waarvan hun zoon/dochter pas over een paar jaar stage gaat lopen. We hebben dus ook zaadjes geplant voor komende jaren. Er zijn dit jaar ook twee nieuwe stagelopers vanuit de VSO scholen gestart bij ons. Ze zijn erg enthousiast.*

Terugblik doel: We gaan een nieuw onderdak maken voor onze pony's. Nu staan ze vaak langs het doorlopende rijpad. We gaan een nieuwe plek maken naast de groentetuin. *Doel niet behaald. We hebben besloten dat de pony's binnen in de stal komen te staan. Hier is het warmer en makkelijker voor de medewerkers om te borstelen etc.*

Terugblik doel: Intensiever werken aan het vergroten van zelfredzaamheid van medewerkers. Dit doen we door bv. ons kookboek te vernieuwen met recepten die cliënten zelf kunnen uitvoeren. We maken meer stappenplannen, zodat cliënten hierop terug kunnen grijpen bij het uitvoeren van een klus. We bieden meer visuele ondersteuning bij een klus (foto's/picto's van het gewenste eindresultaat). *Doel deels behaald. Het kookboek is vernieuwd, even als de crea-map. Stappenplannen en visuele ondersteuning kan als doel meegenomen worden naar volgend jaar. Dit kan nog beter, is niet echt opgepakt.*

Terugblik doel: Optimaliseren van de kwaliteit van zorg. Continuïteit van de zorg. *Behaald. Blijft een goed doel voor volgend jaar. We evalueren vaker met de medewerkers de leerdoelen. We hebben scholing gevolgd en regelmatig overleg met de orthopedagoog. Voor komend jaar willen we het hele team laten scholen in ASS.*

Terugblik doel: Huidig aantal medewerkers en diversiteit aan doelgroepen handhaven. *We zijn redelijk stabiel gebleven. We hebben geen wachtlijst nodig.*

Terugblik doel: Meer educatieve lessen geven aan de deelnemers, zoals het omgaan met geld. Hierdoor kunnen cliënten zich zelfstandiger redden in de winkel. *Doel gedeeltelijk behaald. We hebben dit een aantal keren kunnen doen, maar onvoldoende.*

Terugblik doel: De dierenverblijven verduurzamen en verblijven vernieuwen om makkelijker te kunnen werken. *Behaald. We hebben een buitenren voor de kippen gemaakt.*

Terugblik doel: We willen blijven inzetten op producten maken voor de verkoop en het verwerken van bestellingen. Hierdoor wordt ons werk zichtbaar en draaien we mee in de maatschappij. *Doel behaald. Met de Koningsmarkt hebben we veel producten verkocht. Regelmatig krijgen we bestellingen. We zijn op dit moment druk met een bestelling voor een bedrijf die een x aantal kistjes wil. Mooi om hier samen aan te werken.*

Acties

Aan de hand van dit onderwerp zijn 3 acties opgenomen in de actielijst.

4 Deelnemers en medewerkers

4.1 Deelnemers

Een beschrijving van de doelgroepen, het aantal deelnemers en de wijzigingen hierin.

We hebben verschillende doelgroepen op de boerderij:

Mensen met een verstandelijke beperking, gedragsproblemen, dementie, niet aangeboren hersenletsel en psychische problemen.

Mensen met een verstandelijke beperking:

- Het aantal deelnemers waarmee het jaar is gestart. 11
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar erbij is gekomen. 2
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar is vertrokken. 1
- Het aantal deelnemers aan het einde van het jaar. 12

Mensen met gedragsproblemen:

- Het aantal deelnemers waarmee het jaar is gestart. 1
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar erbij is gekomen. 0
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar is vertrokken. 1
- Het aantal deelnemers aan het einde van het jaar. 1

Mensen met dementie en oudere met beperkingen:

- Het aantal deelnemers waarmee het jaar is gestart. 1
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar erbij is gekomen. 0
Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar is vertrokken. 0
Het aantal deelnemers aan het einde van het jaar. 1

Mensen met niet aangeboren hersenletsel:

- Het aantal deelnemers waarmee het jaar is gestart. 3
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar erbij is gekomen. 0
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar is vertrokken. 1
- Het aantal deelnemers aan het einde van het jaar. 2

Mensen met psychische problemen

- Het aantal deelnemers waarmee het jaar is gestart. 5
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar erbij is gekomen. 1
- Het aantal deelnemers dat in de loop van het jaar is vertrokken. 1
- Het aantal deelnemers aan het einde van het jaar. 5

Het totaal aantal medewerkers is nu 21.

Reden van uitstroom van 3 personen: Voor de één was dat een overlijden, voor de ander een verhuizing naar een verzorgingstehuis, voor de ander een dagbestedingsplek in de buurt. Er zijn ook weer nieuwe medewerkers bijgekomen, waardoor de groep stabiel is. Er is geen aanpassing in personeelsbezetting nodig.

Wij bieden de volgende zorg: Zorgzwaarte: licht, midden en zwaar en ZZP 4, 5 en 6

Begeleidingsvorm: groepsbegeleiding, 1-op-1 begeleiding

Zorg wordt verleend vanuit: WLZ - PGB en WMO – gemeente en Jeugd (vanuit de Jeugdwet).

4.2 Conclusies m.b.t. deelnemers

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de deelnemersgroep en wijzigingen hierin.

Het aantal medewerkers is gelijk gebleven (en de personeelsbezetting ook). De medewerkers passen allemaal binnen het zorgaanbod wat wij bieden. Om deze reden hebben we geen veranderingen en ontwikkelingen op dit gebied.

4.3 Personeel

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met het personeel op de zorgboerderij.

Het team van begeleiders is niet veranderd. Wel zijn er twee personeelsleden met zwangerschapsverlof gegaan, deze ruimte werd opgevuld door eigen begeleiders die meer zijn gaan werken.

Onze orthopedagoog is dit jaar gestart met begeleidings/behandelgesprekken. Ze doet dit nu wekelijks een moment met een van de medewerkers. We ervaren dit als zeer waardevol. We zien dat een vertrouwd gezicht veilig voelt voor de cliënt. Tegelijkertijd krijgen de andere begeleiders tips en uitleg hoe ze in de praktijk/bij de dagbesteding deze medewerker het beste kunnen ondersteunen. En het is natuurlijk ideaal als je na een intensief gesprek even kunt knuffelen (afleiding) met de dieren. We vermoeden dat deze gesprekken komend jaar kan worden uitgebreid.

Met alle begeleiders is er dit jaar een functioneringsgesprek gehouden. Er hebben op dit gebied geen ontwikkelingen plaatsgevonden.

4.4 Stagiairs

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met de stagiairs op de zorgboerderij.

- We hebben dit jaar geen stagiaire gehad. Een van onze personeelsleden welke de stagiaires begeleidt, ging dit jaar met verlof. Hierom hebben we het afgelopen jaar geen stagiaires gehad. Komend jaar willen we dit wel weer, omdat we dit steeds ervaren als een wederzijdse leerzame tijd.
- Stagiaires die bij ons komen zijn mbo niveau 2, 3 of 4. In de praktijk blijkt vaak dat dit mbo 4 is (maatschappelijke zorg).
- De stagiaire wordt begeleidt door 1 van de personeelsleden. Wekelijks hebben zij een voortgangsgesprek met elkaar. Ook met school wordt een evaluatiegesprek georganiseerd. Er zijn ook tussenevaluaties. Het moment/vorm en aantal gesprekken hangt ook af van de mbo-school, we werken namelijk samen met verschillende scholen welke allemaal hun eigen eisen hebben. Wij als zorgboerderij organiseren minimaal 1 voortgangsgesprek per week.
- De stagiaires beginnen bij ons met het begeleiden van 1 medewerker wat zich uitbreidt tot meerdere medewerkers. Ze groeit in de taken die een begeleider doet.
- Er zijn nog geen ontwikkelingen geweest naar aanleiding van feedback van deze stagiaire. De feedback die we vorig jaar kregen was positief. Ze ervaren de vorm van begeleiding en de plek om stage te lopen als positief. Wel willen we zelf aan het begin van de stagecontact opnemen met school, zodat we niet voor verrassingen komen te staan.

4.5 Vrijwilligers

Een beschrijving van hoe het afgelopen jaar is gegaan met de vrijwilligers op de zorgboerderij.

We hebben drie groepen vrijwilligers:

1. Vrijwilligers die op de boerderij werken.

We hadden afgelopen jaar 6 vrijwilligers die op de boerderij werken. Zij komen een dag of dagdeel naar de boerderij. Ze helpen bij de werkzaamheden op de boerderij. Zo schenken ze koffie, verzorgen ze dieren, voeren houtklussen uit, bakken ze wat lekkers en helpen ze met schoonmaken.

Vrijwilliger 1 komt 2,5 uur per week

Vrijwilliger 2 komt 2,5 uur per week

Vrijwilliger 3 komt 5 uur per week

Vrijwilliger 4 komt 5 uur per week

Vrijwilliger 5 komt 7 uur per week

Vrijwilliger 6 komt 14 uur per week

WIJZIGINGEN: In deze groep vrijwilligers is een aantal wijzigingen geweest het afgelopen jaar. We hebben afscheid genomen van 1 vrijwilliger. Daarnaast hebben we een nieuwe vrijwilliger verwelkomd. Met al deze vrijwilligers is een evaluatiegesprek gehouden.

2. Vrijwilligers die één medewerker van en naar huis rijden.

We hebben vier vrijwilligers die 1 of 2 keer per week één medewerker naar de boerderij of naar huis brengt. Dit ritje kost een klein uurtje heen en weer.

Met deze vrijwilligers hebben we niet een officieel evaluatiegesprek. Wel vragen we om het half jaar hoe zij hun vrijwilligerswerk ervaren en of ze verbeterpunten hebben. Al deze vrijwilligers hebben een goede inzittende verzekering.

3. Vrijwilligers die eieren verkopen voor ons.

We hebben twee vrijwilligers die eieren voor ons verkopen. De ene vrijwilliger komt wekelijks eieren halen en brengt ze rond in Schoonhoven, de andere doet dat één keer in de twee weken. De zorgboer stuurt de vrijwilligers aan en geeft ze hun taken. Voor vragen is hij het aanspreekpunt. Met alle vrijwilligers die werkzaam zijn op de boerderij, wordt jaarlijks een gesprek gehouden.

Voor sommige vrijwilligers hebben we wat aanpassingen gedaan nav hun feedback. Zo was 1 vrijwilliger (eierbezorger) een tijd geopereerd. Wij hebben de taak als eierbezorger overgenomen. Een andere vrijwilliger had moeite om de houtklus af te krijgen. We hebben hierbij een andere vrijwilliger laten helpen, waardoor er weer ontspanning en ruimte ontstond.

4.6 Conclusies m.b.t. personeel, stagiairs en vrijwilligers

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van de inzet en omgang met personeel, stagiairs en vrijwilligers.

- Dit jaar is zijn er geen grote wisselingen geweest in personeel. Wel hebben we afscheid genomen van een vrijwilliger en een nieuwe vrijwilliger verwelkomd. We zien dat iedereen hier ondertussen goed aan gewend is.
- We hebben geleerd dat evaluatiegesprekken waardevol zijn. De vrijwilliger/begeleider krijgt de ruimte om feedback te geven. Een van de vrijwilligers gaf zijn grenzen hiermee aan (de houtklus gaf te veel stress). Hierop konden we meteen anticiperen. We blijven deze gesprekken organiseren en observeren ook het welbevinden van de vrijwilligers tijdens hun werkzaamheden.
- Er is op dit moment voldoende bekwaam personeel. We kunnen terugvallen op de orthopedagoog bij ingewikkelde situaties/zorgen en vragen. Ze sluit ook aan bij oudergesprekken indien nodig. Dit jaar is ze ook gestart met gespreksvoering met medewerkers 1-op-1. Hierbij kan ze ook het personeel van tips voorzien.

5 Scholing en ontwikkeling

5.1 Opleidingsdoelen, opleidingen, trainingen, informatie- en intervisiebijeenkomsten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(-in) een beschrijving van de opleidingsdoelen en de gevolgde opleidingen waarmee de kennis en vaardigheden van de begeleiders op peil worden gehouden. Wie welke opleidingen hebben gevolgd en of de gestelde doelen zijn behaald. Door veranderingen in doelgroepen of zorgzwaarte, veranderingen in wetgeving, etc. zal scholing regelmatig nodig zijn. Daarnaast is het onderling uitwisselen van kennis, informatie en casuïstiek belangrijk voor de ontwikkeling van de zorgboer(in) en medewerkers.

Opleidingsdoelen vorig jaar:

- Aan het eind van volgend jaar hebben we onze kennis vergroot over cliënten met een Niet Aangeboren Hersenletsel in een gevorderd stadium. We volgen hiervoor een cursus van Rianne.

Eind doel: We leren hoe we een cliënt met een Niet Aangeboren Hersenletsel het best mogelijk kunnen begeleiden.

Doel niet bereikt. Deze cursus die we vooraf hadden bedacht was helaas niet mogelijk. Wel hebben we (deel van personeel) een cursus trauma gevolgd, zie hieronder (bij opleiding 2024).

- Aan het eind van volgend jaar hebben we onze kennis vergroot op het gebied van anti-communicatie. We volgen een lezing van Colette de Bruin. *Doel niet bereikt. Afgelopen jaar was er geen cursus van Colette de Bruin. Komend jaar organiseert ze nieuwe lezingen.*

- Herhalingscursus BHV volgen. *Doel bereikt (meer dan bereikt, een extra personeelslid nam ook deel aan de cursus).*

Opleidings- en ontwikkelingsactiviteiten 2024

1. Wel hebben we (personeel) een cursus trauma gevolgd. Leerdoel: hoe kunnen we trauma herkennen en hiermee omgaan. We hebben geleerd wat een trauma is, hoe je signalen kan herkennen en wat je als begeleider op de zorgboerderij hierin kan betekenen. Bij deze cursus zijn de vrijwilligers niet aangesloten, dit was helaas niet mogelijk. De scholing is goed afgerond.

2. Afgelopen jaar hebben 4 medewerkers de BHV-cursus gevolgd (voorgaande jaren was dit 3). Dat is een best groot deel van ons team (6 medewerkers). Omdat wij met machines (houtbewerking) werken, vinden we het erg belangrijk dat ons personeel hierin goed geschoold is. Leerdoel: kennis vergroten op gebied van veiligheid (brand en eerste hulp). Scholing is goed afgerond.

3. Het afgelopen jaar hebben twee begeleiders deelgenomen aan de Conferentie over de Toekomst van de Zorglandbouw, georganiseerd door de Federatie van Landbouw en Zorg. Het was een inspirerende dag. Leerdoel: inspireren en informeren over de toekomst van de zorgboerderij. We hebben geleerd dat er in de toekomst inclusie belangrijk is. Inclusie in de samenleving, we gaan weer samen-leven. Onze winkel, waarbij mensen uit de stad naar de boerderij komen om producten te halen, sluit hierbij dus ook goed aan!

Ook hebben we hier een aantal workshops gevolgd: o.a. de Groene GGZ, de toekomst van de Gehandicapten Zorg, Voedsel lokaal anders. Een leerzame dag, waar we ook veel informatie meenemen voor de inrichting van onze zorgboerderij in de toekomst.

4. Het afgelopen jaar is er intervisie gevolgd door de orthopedagoog. Leerdoel: lastige casussen bespreken. Hierop reflecteren en feedback ontvangen. Meedenken met casussen van anderen. Goed afgerond.

Opleidingsdoelen die zijn blijven staan:

- een lezing volgen van Colette de Bruin (4-11-2025). Deze cursus gaat over diversiteit bij ASS. Dit lijkt ons zowel voor personeel als vrijwilligers handig, omdat we op de zorgboerderij veel mensen met een Autisme Spectrum Stoornis hebben.

- een cursus over cliënten met een Niet Aangeboren Hersenletsel in een gevorderd stadium. Dit is blijven liggen. Deze lijkt ons alsnog erg zinvol voor volgend jaar. We merken dat een aantal van onze medewerkers met NAH iets achteruitgang laten zien. Graag willen we hier meer verdieping over ontvangen.

- eventueel een opfriscursus voor het begeleiden van stagiaires (dit gaf ons personeelslid zelf aan).

5.2 Opleidingsdoelen komende jaren

Een beschrijving van de opleidingsdoelen voor de komende periode.

- Aan het eind van het jaar heeft 1 van onze personeelsleden een opfriscursus Werkplekbegeleider gevolgd.
- Aan het eind van volgend jaar hebben we onze kennis vergroot over cliënten met een Niet Aangeboren Hersenletsel in een gevorderd stadium. We volgen hiervoor een cursus voor. Eind doel: We leren hoe we een cliënt met een Niet Aangeboren Hersenletsel het best mogelijk kunnen begeleiden.
- Aan het eind van het jaar hebben we een lezing gevolgd over diversiteit bij ASS (11 november).
- Aan het eind van het jaar hebben 5 van de 6 begeleiders kennis van hoe te handelen in noodsituaties (bhv).

We willen wederom de scholingslijst doorsturen naar het personeel, zodat ze zelf kunnen aangeven wat ze willen leren/ontwikkelen.

5.3 Conclusies m.b.t. scholing en ontwikkeling

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het proces rondom scholing en ontwikkeling.

Op het gebied van scholing en ontwikkeling hebben we een mooie ontwikkeling doorgemaakt het afgelopen jaar. Echter is het ook een andere ontwikkeling dan vooraf gepland. De doelen die we hadden gesteld (ASS lezing en cursus NAH) zijn niet geheel bereikt, maar hebben wel plaats gemaakt voor ontwikkelingen op andere terreinen. Zo hebben we twee andere cursussen gevolgd waarna vraag was bij het personeel.

We hebben zo geleerd hoe met mensen met trauma om moeten gaan (iets wat we wel vaker tegenkomen bij medewerkers) en hoe we een trauma kunnen herkennen.

We hebben geleerd hoe we onze boerderij kunnen inrichten op de toekomst (inclusie, de samenleving betrekken in onze boerderij).

Ook hebben we meer geleerd op gebied van veiligheid (BHV). We hebben geleerd hoe we veilig een pand kunnen ontruimen, goed eerste hulp geven en branden kunnen blussen.

De doelen lezing over ASS en cursus over NAH schuiven we door naar volgend jaar.

Aan het personeel is gevraagd waar ze zich graag meer in willen ontwikkelen. Dit wordt jaarlijks bij een functioneringsgesprek gevraagd, maar komt ook meerdere malen per jaar naar voren in het werkoverleg. Hierbij werd aangegeven dat er graag een opfriscursus werkplekbegeleiding gevolgd zou willen worden. Voor komend jaar zijn we van plan deze cursus te organiseren. Ook zijn we voor komend jaar zijn we van plan ons eerst zelf te verdiepen in welke cursussen/lezingen er nog meer zijn en dit daarna te delen met het personeel, zodat zij kunnen kijken waarin zij zich graag verder willen ontwikkelen en wat de behoeften en doelen zijn. Hierdoor krijgen ze een breder beeld met scholingsmogelijkheden.

Acties

Aan de hand van dit onderwerp zijn 3 acties opgenomen in de actielijst.

6 Terugkoppeling van deelnemers

De kwaliteit van de zorgverlening van zorgboeren wordt mede getoetst aan de hand van evaluatiegesprekken, inspraakbijeenkomsten en deelnemerstevredenheidsmeting. De reacties van de deelnemers die hiermee worden verzameld, geven belangrijke informatie aan de zorgboer(in).

6.1 Evaluatiegesprekken deelnemers

Elke deelnemer heeft minimaal jaarlijks een evaluatiegesprek met de begeleiding en eventuele betrokkenen waarin wordt besproken hoe de deelnemer de zorg op de zorgboerderij ervaart en of de begeleidingsdoelen zijn behaald. In deze paragraaf wordt beschreven hoe de evaluatiegesprekken zijn verlopen.

- Eenmaal per jaar worden er op de zorgboerderij **groot** evaluatiegesprekken gehouden, in het kantoor van de zorgboerderij. Dit gesprek is met medewerker, vertegenwoordiger en begeleider. In deze gesprekken bespreken we de de ervaringen van de afgelopen periode, of de doelen bereikt zijn, of de deelnemer zich op zijn plek voelt, hoe de sociale contacten zijn, of er zaken zijn die anders aangepakt moeten worden enz. Daarnaast maken we afspraken over evt. wijziging in begeleiding/werkzaamheden/doelstellingen van de deelnemer, wat we weer in het nieuwe begeleidingsplan zetten. We leggen altijd het nieuwe evaluatiemoment vast.

De deelnemers van WLZ gaven aan dat hun voorkeur uitgaat naar eenmalig per jaar een evaluatiegesprek, i.p.v. 2 keer per jaar.

- De gestelde doelen in het afgelopen jaar sluiten goed aan bij wat gerealiseerd is. De doelstellingen worden over het algemeen genomen gehaald. Een enkele komt het voor dat we de doelen meenemen naar de volgende periode, zodat er nog langer aan gewerkt kan worden. Heel uitzonderlijk schrappen we wel eens een doel, omdat bv. de situatie veranderd is of het toch te moeilijk blijkt te zijn. In dat geval proberen we het doel passend bij de situatie en de cliënt te maken. Vooral bij onze ouderen doelgroep handhaven we vaak dezelfde doelen, omdat bijv. behoud van vaardigheden een blijvend aandachtspunt is.

- Vanaf het afgelopen jaar is er **drie keer per jaar** een tussen evaluatie met begeleider en medewerker. Er wordt gekeken naar de ontwikkeling van de leerdoelen en wat hier nog aan gedaan kan worden. Zo nodig wordt het doel verkleind of vergroot of aangepast. Onze medewerkers geven aan deze drie 1-op-1 momenten erg prettig te vinden. Ook wijzelf ervaren het als zeer prettig. Je bent hierdoor meer samen bezig met de leerdoelen en beoogde effecten.

- Over het algemeen komen er geen onverwachte dingen boven bij deze gesprekken. De medewerkers vertellen ons vaak tijdens het werk al wat ze leuk of niet leuk vinden waardoor we daar weer op in kunnen spelen. Ook geven ze in de tevredenheidsvragenlijst ook zaken aan waar ze tegen aanlopen, waar we dan weer samen op in kunnen spelen.

- Afgelopen jaar gebeurde vastlegging van evaluatieplan + begeleidingsplan digitaal, i.p.v. op papier zoals voorgaande jaren. Hiermee willen we sneller, makkelijker en duidelijker werken. De tussenevaluatie gebeurt op papier. Per doel wordt aangegeven of deze behaald is (o/m/v/g) en worden eventuele opmerkingen toegevoegd.

6.2 Conclusies uit de evaluatiegesprekken

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de evaluatiegesprekken. Eventuele verbeterpunten met betrekking tot het proces zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

- We trekken de conclusie dat de gesprekken voldoen aan de behoefte. De medewerkers voelen de ruimte om dingen tijdens het gesprek aan te geven. De tussenevaluaties worden als zeer prettig ervaren. Hierdoor is er meer focus op de leerdoelen, zowel bij medewerker als begeleider. Er worden meer succeservaringen opgedaan bij de medewerker, aangezien de periode tussen de twee tussenevaluaties korter is dan een jaar zoals voorheen. Als begeleider ben je hierdoor ook bewuster bezig met stimuleren, sturen en complimenteren.

- Begeleidingsplannen en evaluatieplannen worden gecontroleerd en aangevuld door de orthopedagoog. Sommige plannen voor cliënten worden gemaakt door de orthopedagoog.

- In het nieuwe jaar willen we de tussenevaluatiemomenten blijven organiseren. Een nieuwe regel instellen is 1, maar de regel onderhouden is nog belangrijker. Dus dit jaar willen we focussen op het blijven organiseren van de drie tussenevaluatie momenten. Tijdens de intake noemen we dit al richting nieuwe medewerkers.

Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

6.3 Inspraakmomenten

Minimaal ieder halfjaar wordt er op de zorgboerderij een inspraakmoment gehouden. Hierbij krijgen alle deelnemers de gelegenheid om met elkaar aan te geven wat ze graag anders of toegevoegd zouden willen zien op de zorgboerderij.

De inspraakmomenten hebben dit jaar vijf keer plaatsgevonden. Elke inspraakmoment hebben we op een anderen dag gehouden, zodat alle dagen van de werkweek een keer aan de beurt komen en iedereen er een keer bij is. We schrijven het een week van te voren op het planbord, zodat de medewerkers er vast over na kunnen denken en zodat de medewerkers die er die dag niet zijn alvast hun inbreng kunnen geven. Om deze reden laten we het ook een week na het moment nog op het bord staan.

We beginnen het inspraakmoment met een terugblik op het vorige inspraakmoment. Hierbij vertellen wat we met hun inbreng hebben gedaan en wat er besloten is.

Hierna brengen de medewerkers hun punten in. Bv. dingen die ze leuk vinden om te doen of dingen die ze anders willen zien. Zo wordt er gevraagd om iets te maken voor de Koningsmarkt, een vaste plek voor emmers, meer koeien, een verandering in dag voor eigen klus, iets wat ze willen leren enz. En wat ze graag wilden doen: bbq-feestje.

Wij brengen punten op het gebied van veiligheid in, we bespreken wat we voor het kerstdoel doen en wat we met de inhoud van de foaienpot doen.

In het algemeen komen er vooral praktische zaken uit de inspraak momenten. Zo worden er vaste plekken voor voeremmers gemaakt, een vaste sponsplek en wordt het dagrooster praktisch verdeeld. Best handige punten dus!

6.4 Conclusies uit de inspraakmomenten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de inspraakmomenten. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

- De inspraakmomenten voldoen aan de behoeften. Medewerkers ervaren de ruimte om dingen te vertellen en te vragen. We willen het niet vaker per jaar doen, omdat we merken dat de ideeën van de medewerkers dan een beetje uitgeput raken.
- Op de manier hoe we het nu doen kunnen alle medewerkers inbreng hebben. Ook medewerkers die op andere dagen werken. En de medewerkers krijgen met de ingevoerde verbeteringen van het afgelopen jaar beter de terugkoppeling mee.
- We bespreken op het medewerkers overleg altijd eerst de uitslag van het vorige overleg. Zo weten de medewerkers wat we met hun ideeën doen.
- Of een idee wel of niet kan, we leggen altijd aan de medewerkers uit waarom. Voorbeeld: Twee punten waarmee wat we hebben gedaan zijn: vaste plek voor emmers gemaakt, vaste boodschappen tassen. Verder vroeg iemand of alle medewerkers hun kopje aan het eind van de pauze op het aanrecht willen zetten. We snappen het punt, maar hebben ook uitgelegd dat we niet willen dat er botsingen bij het aanrecht ontstaan (kleine loopruimte). Hierom hoort de taak kopjes ophalen bij de afwasploeg.
- Conclusie: doorgaan op de manier zoals we het afgelopen jaar de inspraakmomenten hebben gehouden

6.5 Tevredenheidsmeting deelnemers

Ieder jaar wordt de tevredenheid van de deelnemers gemeten. De zorgboerderij kan hiervoor zelf een vragenlijst opstellen of gebruik maken van bestaande instrumenten. Het is aanbevolen dat de deelnemers de vragenlijst anoniem kunnen invullen.

- De meting heeft in oktober 2024 plaats gevonden.
- De tevredenheidsvragenlijsten zijn vorig jaar vernieuwd. Dit beviel goed, dus afgelopen jaar hebben we wederom hier gebruik van gemaakt. We hebben gebruik gemaakt van papieren vragenlijsten voor de medewerkers en digitale vragenlijsten voor begeleiders/verzorgers/ouders.
- We geven de mensen een heel aantal stellingen (onderverdeeld per onderwerp). Deze stellingen waren ingedeeld in een 5-puntsschaal, zodat we per stelling beter zicht hebben op in welke mate degene eens is (voorheen was dit alleen ja/nee).
Voor de medewerkers maakten we gebruik van driepunts schalen met smileys.
Ook hebben we meer open vragen toegevoegd.
- O.a. de volgende onderwerpen werden besproken: leerdoelen, contact, algemeen (hygiëne/bereikbaarheid), werk, begeleiding, inspraak.
- We hebben bij één deelnemer gebruik gemaakt van de verkorte vragenlijst, 5 vragen in te vullen met smileys.
- Bij de medewerkers kregen we 16 van de 18 vragenlijsten terug. Bij familie/begeleiding kregen we 11 van de 14 vragenlijsten terug.
- We krijgen over het algemeen een positieve beoordeling! Erg fijn op te lezen. Duidelijk bleek dat ze erg tevreden zijn met het werk en de begeleiding op de boerderij. Gemiddeld cijfer is een 8,8 (vorig jaar 8,5). In vergelijking met vorig jaar is er dit jaar een stuk hoger gescoord op de leerdoelen. Dit kan verklaard worden door de toename in tussenevaluaties, dit wordt als prettig ervaren.
Een ontwikkelpunt is om deze gesprekken te blijven onderhouden. Daarnaast gaven sommige medewerkers aan iets meer afwisseling in werkzaamheden te willen.

6.6 Conclusies uit de deelnemerstevredenheidsmeting

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het verloop van de tevredenheidsmeting. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

We kregen een positieve beoordeling. Ouders/verzorgers en medewerkers zijn erg tevreden over de zorgboerderij. We kregen een gemiddeld cijfer 8,8. Ze zijn vooral tevreden over het werk en de begeleiding.

De digitale vragenlijsten werkten erg goed. Ouders/verzorgers gaven aan hier zeer tevreden over te zijn. We kregen ook veel reacties terug. Onze stellingen en 5-puntsschaal gaven onszelf meer inzicht in de mate van tevredenheid.

Een ontwikkelpunt is het onderhouden van de tussenevaluatiegesprekken. Deze gesprekken worden als prettig ervaren en er werd aangegeven dit graag zo te willen voortzetten. Bij een paar medewerkers werd aangegeven iets meer afwisseling te willen in werkzaamheden. Hier gaan we het komende jaar extra op letten en aan werken.

Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

7 Meldingen en incidenten

Op een zorgboerderij wordt geleefd en gewerkt in kleine of grote groepen, er wordt gewerkt met dieren en gereedschap. Daarbij kunnen onverwachte situaties, (bijna) ongevallen of incidenten voorkomen. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat er op de zorgboerderij is voorgevallen, hoe er met deze situaties is omgegaan, wat er uit de analyse van de situatie kan worden geleerd en tot welke acties dit heeft geleid. Voor alle meldingen en incidenten geldt dat de privacy van betrokkenen voorop staat. Wanneer om privacyredenen een melding of de toelichting daarop niet kan worden gepubliceerd, heeft de zorgboer(in) in een bijlage verantwoording afgelegd. Deze bijlagen worden niet gepubliceerd.

Wanneer er geen meldingen en/of incidenten hebben plaats gevonden is er enkel een conclusie beschreven.

7.1 Ongevallen en bijna ongevallen

Alle ongevallen en bijna ongevallen moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een enkel ongeval of een reeks van kleine ongevallen kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

- Een van onze pony's heeft bij het naar het land brengen een vrijwilliger getrapt. De vrijwilliger hield het halstertouw aan het uiteinde vast, waardoor de pony voor hem uitrende en een keer naar achter trapte. De vrijwilliger had een blauwe plek op zijn been hiervan. Met de vrijwilliger is besproken hoe dit kon gebeuren. De regel is herhaald dat je de kort bij het halster de pony vasthoudt, zodat de pony niet voor je uit kan lopen. Dit is ook nogmaals besproken met alle medewerkers (maar eigenlijk zien we dat ze dit altijd al wel doen).
- Een van de medewerkers was bezig met het tillen van hout en haalde zijn hand open aan een spijker die uit het hout stak. Hij had een klein wondje op de binnenkant van zijn hand. De wond is schoongemaakt en verbonden. Met de medewerker is besproken hoe dit kon gebeuren. Hij had haast en wilde snel het hout wegtillen, hij had geen handschoenen aan. Besproken is dat je in rust moet blijven werken en altijd moet opletten waar de spijkers in het hout zitten. Ook is besproken dat hij altijd zijn handschoenen moet dragen.
- Een van de medewerkers werd meerdere malen bij het konijnen mesten gekrabd door hetzelfde konijn. Hij had een schaafwond op zijn arm. Deze is schoongemaakt en verbonden met een grote pleister. We bespraken het voorval met de medewerker. We spraken af om handschoenen te dragen bij het konijn, of het te vragen aan een begeleider. Het konijn hebben we uiteindelijk verkocht.
- Eind van het jaar is een medewerker uitgedegen over de mestplank. Het had iets gevoren en de plank was glad. Hij kwam gelukkig zacht neer en had verder geen verwondingen. We hebben met hem besproken hoe het ongeluk gebeurde. We hebben ook besproken wat we gaan doen bij vriestemperaturen in de winter: zand strooien op de planken.

7.2 Medicatie

Op de zorgboerderij worden medicijnen verstrekt en/of toegediend wanneer de begeleiding daarvoor bevoegd en bekwaam is. Het kan ook zo zijn dat een deelnemer zelf medicijnen meeneemt en inneemt gedurende het verblijf op de zorgboerderij. Wanneer er een incident plaatsvindt rondom de medicatie moet dit worden vastgelegd. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

7.3 Agressie

Alle agressie-incidenten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

7.4 Ongewenste intimiteiten

Alle incidenten rondom ongewenste intimiteiten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

7.5 Strafbare handelingen

Alle incidenten rondom strafbare handelingen moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan wat er is voorgevallen en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een incident kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

7.6 Klachten

Alle klachten moeten worden vastgelegd. In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) aan welke klachten zijn ingediend en hoe hiermee om is gegaan. Door in te zoomen op een klacht kan inzicht worden verkregen in de oorzaak en eventuele verbeteringen worden ingezet.

Dit onderwerp is nu niet van toepassing. Pas zo nodig de inleidende vragen (Hfd. 1) aan om het onderwerp toe te voegen aan uw kwaliteitsjaarverslag.

7.7 Conclusies uit meldingen en incidenten

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het ontstaan en afhandelen van meldingen en incidenten. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

De meldingen zijn zo goed mogelijk opgelost, om ongevallen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.

We hebben de regels herhaald over hoe je met een pony naar het weiland loopt, dat je handschoenen met dragen bij het tillen van hout en bij het mesten van de konijnen.

Voor onszelf als begeleiders houden we rekening met de vorst. In de winter is dit een standaard punt op het planbord: zorgen voor zand op gladde plekken. Voorafgaand aan de werkdag zorgt de begeleiding hiervoor.

We zijn ons er van bewust dat we niet alles kunnen voorkomen. We proberen wel door een stukje bewustwording bij de medewerkers zoveel mogelijk te voorkomen.

De leer en verbeterpunten leest u verder bij de beschrijving van de ongevallen.

Acties

Aan de hand van dit onderwerp is 1 actie opgenomen in de actielijst.

8 Acties

Werken aan kwaliteit is een continu proces, waarbij alle stappen die genomen worden om de situatie op peil te houden of te verbeteren kunnen worden vastgelegd in een actie. De actielijst is een belangrijke weergave van de activiteiten van de zorgboerderij in het algemeen en op het vlak van kwaliteit.

8.1 Voortgang actielijst, afgesloten acties

In het afgelopen kalenderjaar zijn onderstaande acties uitgevoerd. Waar nodig heeft de zorgboer(in) een toelichting gegeven op de uitvoering van de actie.

Reminder Bijscholing inplannen

Geplande uitvoerdatum: 12-02-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 11-06-2024 (Afgerond)

Ontruimingsoefening 5 x per jaar inplannen.

Geplande uitvoerdatum: 20-12-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 20-12-2024 (Afgerond)

Evaluatie gesprekken met deelnemers afgerond. 4 keer per jaar evalueren met deelnemers

Geplande uitvoerdatum: 20-12-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 11-12-2024 (Afgerond)

RI&E nakijken/herzien

Geplande uitvoerdatum: 20-11-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 20-11-2024 (Afgerond)

Tevredenheidsonderzoek klaarzetten en versturen

Geplande uitvoerdatum: 26-09-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 02-10-2024 (Afgerond)

Avond inplannen voor vrijwilligers en evt. stagiaires. Voor een stukje verdieping/scholing.

Geplande uitvoerdatum: 18-09-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Actie afgerond op: 11-09-2024 (Afgerond)

Nieuwe plek creëren voor pony's

Geplande uitvoerdatum: 13-09-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 13-12-2024 (Niet meer van toepassing)
Toelichting: Ze blijven in de stal.

WachtlIJst maken voor nieuwe deelnemers

Geplande uitvoerdatum: 09-05-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 13-12-2024 (Niet meer van toepassing)

Kookboek vernieuwen met recepten welke cliënten zelf kunnen uitvoeren

Geplande uitvoerdatum: 09-05-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 09-07-2024 (Afgerond)

Buitenhokken varkens

Geplande uitvoerdatum: 09-05-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 11-12-2024 (Niet meer van toepassing)

Herhaling zoönosenkeurmerk

Geplande uitvoerdatum: 09-05-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 09-05-2024 (Afgerond)

Regelmatig de doelen bespreken met de medewerker. Hierdoor blijven de doelen beter onder de aandacht bij medewerker en begeleider en kan er beter aan gewerkt worden.

Geplande uitvoerdatum: 29-03-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 29-03-2024 (Afgerond)

Eerste kwartaal evalueren - kijken of alle medewerkers geëvalueerd hebben.

Geplande uitvoerdatum: 22-03-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Actie afgerond op: 22-03-2024 (Afgerond)

Lijst maken met alle mogelijke lezingen, scholing en cursussen en aan de begeleiders voorleggen. Zodat ze kunnen kiezen uit een breed aanbod van mogelijkheden.

Geplande uitvoerdatum: 23-11-2023
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 14-08-2024 (Afgerond)

Website lanceren. Mailen naar deelnemers en adverteren.

Geplande uitvoerdatum: 29-03-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 09-07-2024 (Afgerond)
Toelichting: Zie www.zorgboerderij-bijdehem.nl. De mail is gestuurd naar ouders. In onze folders in de website opgenomen.

Bezoek brengen aan vso

Geplande uitvoerdatum: 29-03-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 20-03-2024 (Afgerond)
Toelichting: Dit jaar twee keer gebeurd op twee verschillende scholen.

Buitenhokken van kippen

Geplande uitvoerdatum: 31-01-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 20-06-2024 (Afgerond)
Toelichting: Het buitenhok is feestelijk geopend!

RI&E nakijken/herzien

Geplande uitvoerdatum: 29-02-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 29-05-2024 (Afgerond)

Controle brandblussers en EHBO koffer

Geplande uitvoerdatum: 13-02-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 23-02-2024 (Afgerond)

Schrijf uw jaarverslag over 2023 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling. [Indienen Jaarverslag](#)

Geplande uitvoerdatum: 29-02-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 31-01-2024 (Afgerond)

Actualiseer uw werkbeschrijving en dien deze in ten behoeve van de audit [Indienen werkbeschrijving](#)

Geplande uitvoerdatum: 30-11-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 31-01-2024 (Afgerond)

Indien nodig werken met een wachtlijst voor nieuwe medewerkers.

Geplande uitvoerdatum: 19-10-2023
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: 17-01-2024 (Afgerond)
Toelichting: nvt

8.2 Voortgang actielijst, openstaande acties

Hieronder staan de geplande acties van de zorgboerderij. Wanneer een actie is uitgesteld of gewijzigd heeft de zorgboer(in) een toelichting beschreven.

Controle brandblussers en EHBO koffer

Geplande uitvoerdatum: 02-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Cursus C. de Bruin aanmelden

Geplande uitvoerdatum: 12-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Educatieve lessen op maandagen inplannen.

Geplande uitvoerdatum: 17-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Aanmelden ASS lezing 11 november

Geplande uitvoerdatum: 19-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Aanmelding werkplekbegeleider cursus

Geplande uitvoerdatum: 19-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Zorgen voor zand op gladde plekken > controleren of het gebeurd.

Geplande uitvoerdatum: 20-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

cursus NAH plannen

Geplande uitvoerdatum: 24-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Toelichting: Verplaatsen naar volgend jaar

Organiseren NAH cursus

Geplande uitvoerdatum: 06-03-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Regelmatig de doelen bespreken met de medewerker. Hierdoor blijven de doelen beter onder de aandacht bij medewerker en begeleider en kan er beter aan gewerkt worden.

Geplande uitvoerdatum: 28-03-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

RI&E nakijken/herzien

Geplande uitvoerdatum: 01-04-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Stappenplannen maken voor makkelijk werken.

Geplande uitvoerdatum: 14-04-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Controleren tussenevaluaties

Geplande uitvoerdatum: 01-05-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Afwisseling werkzaamheden in de gaten houden

Geplande uitvoerdatum: 01-05-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Herhaling zoönosenkeurmerk

Geplande uitvoerdatum: 09-05-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Tevredenheidsonderzoek klaarzetten en versturen

Geplande uitvoerdatum: 01-10-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Ontruimingsoefening 5 x per jaar inplannen.

Geplande uitvoerdatum: 20-12-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Rond de audit af voor de uitvoerdatum, bereid u voor op de audit (zie de kennisbank voor het auditprogramma) [Audit](#)

Geplande uitvoerdatum: 31-01-2026
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Schrijf uw jaarverslag over 2025 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling. [Indienen Jaarverslag](#)

Geplande uitvoerdatum: 28-02-2026
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Nieuwe norm '3.2.7 'Werkoverleg en zeggenschap zorgverleners' is toegevoegd. Ga na of u aan de huidige norm voldoet. Zie ook Nieuwsbrief Kwaliteit Laat Je Zien 57 van 22-03-20224.

Geplande uitvoerdatum: 30-06-2024
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: Actie is afgerond op 19-02-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

Schrijf uw jaarverslag over 2024 en dien deze in ten behoeve van de beoordeling. [Indienen Jaarverslag](#)

Geplande uitvoerdatum: 28-02-2025
Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)
Actie afgerond op: Actie is afgerond op 24-02-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

De schriftelijk toetsing jaarverslag 2024 is uitgevoerd en nog niet akkoord. Verwerk de opmerkingen die door de auditor aan uw Jaarverslag zijn toegevoegd en dien opnieuw uw Jaarverslag in ter beoordeling. [Aanvullen Jaarverslag](#)

Geplande uitvoerdatum: 22-04-2025

Geldt voor locatie(s): Boerderij Bij de Hem (1038)

Actie afgerond op: Actie is afgerond op 26-03-2025 (als Afgerond) en wordt verantwoord in jaarverslag 2025

Acties

Aan de hand van dit onderwerp zijn 7 acties opgenomen in de actielijst.

8.3 Conclusies m.b.t. de actielijst

In deze paragraaf geeft de zorgboer(in) een korte evaluatie van het plannen en tijdig uitvoeren van acties. Eventuele verbeterpunten zullen aan de actielijst worden toegevoegd.

- De actielijst wordt nu met regelmaat bijgewerkt en word gezien als handige herinnering aan de taken die moeten gebeuren.
- Een aantal acties staan er dubbel in. Even goed opletten bij toevoegen dat de actie er niet al in staat.
- Op dit moment hebben we op dit gebied geen andere verbeterpunten.

9 Doelstellingen

In dit hoofdstuk beschrijft de zorgboer(in) wat de toekomstplannen zijn voor de zorgboerderij.

9.1 Doelstellingen voor de komende vijf jaar

Voor de komende **5 jaar** hebben we de volgende doelen opgesteld:

- Optimaliseren van de kwaliteit van zorg. We willen zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeften van de medewerkers/deelnemers. We onderzoeken met elkaar hoe we kleinschalige behandelingen komende jaren kunnen integreren.
- Onderzoeken hoe de toekomst van de zorgboerderij vorm gegeven gaat worden. De zorgboer zal binnen vijf jaar met pensioen gaan. Er zullen onderzoek en gesprekken worden gevoerd naar het vervolg hiervan.
- We willen blijven inzetten op producten maken voor de verkoop en het verwerken van bestellingen. Hierdoor wordt ons werk zichtbaar en draaien we mee in de maatschappij (inclusie).
- Meer educatieve lessen geven aan de deelnemers, zoals het omgaan met geld. Hierdoor kunnen cliënten zich zelfstandiger redden in de winkel.
- De dierenverblijven verduurzamen en verblijven vernieuwen om makkelijker te kunnen werken. (bv. kippendrinkstelsel).

9.2 Doelstellingen voor het komende jaar

- We willen komend jaar per kwartaal de doelen evalueren met de desbetreffende deelnemer.
- Scholing volgen met het hele team + vrijwilligers
- We willen onze boerderij meer promoten door VSO scholen te blijven bezoeken.
- Intensiever werken aan het vergroten van zelfredzaamheid van medewerkers. . We maken meer stappenplannen, zodat cliënten hierop terug kunnen grijpen bij het uitvoeren van een klus. We bieden meer visuele ondersteuning bij een klus (foto's/picto's van het gewenste eindresultaat).
- Educatieve lessen geven 1-op-1 (zoals omgaan met geld en zaaien/oogsten en bakken).

9.3 Plan van aanpak

Om de doelstellingen te realiseren beschrijft de zorgboer(in) concrete stappen die worden toegevoegd aan de actielijst.

Korte termijn doelen

- We willen komend jaar per kwartaal de doelen evalueren met de desbetreffende deelnemer.
  - We gaan dit inplannen in de agenda en controleren of dit gebeurt bij alle begeleiders.
- Scholing volgen met het hele team + vrijwilligers
  - We gaan begin van het jaar de lezing boeken en rondvragen in onze Vereniging Zorgboeren wie ons uitleg kan geven over NAH
- We willen onze boerderij meer promoten door VSO scholen te blijven bezoeken.
  - Begin maart is er weer een stagemarkt, hier gaan we naartoe.

Midden termijn doelen

- Intensiever werken aan het vergroten van zelfredzaamheid van medewerkers.
  - We maken meer stappenplannen, zodat cliënten hierop terug kunnen grijpen bij het uitvoeren van een klus. We bieden meer visuele ondersteuning bij een klus (foto's/picto's van het gewenste eindresultaat).
- Educatieve lessen geven (zoals omgaan met geld en zaaien/oogsten).
  - We plannen deze lessen in. Wellicht met vrijwilligers.

Lange termijn doelen

- Optimaliseren van de kwaliteit van zorg. We willen zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeften van de medewerkers/deelnemers. We onderzoeken met elkaar hoe we kleinschalige behandelingen komende jaren kunnen integreren.
  - Onze orthopedagoog behandelt op dit moment twee uur in de week, onze wens is om dit uit te bereiden. Er zit echter een hele bureaucratische kant hieraan, waar we ons verder in moeten verdiepen. Dit gaan we doen door in gesprek te gaan met zorgboerderij uit de Vereniging die voor dezelfde vraagstukken hebben gestaan.
  - Verder blijven we ons jaarlijks scholen.
- Onderzoeken hoe de toekomst van de zorgboerderij vorm gegeven gaat worden. De zorgboer zal binnen vijf jaar met pensioen gaan. Er zullen onderzoek en gesprekken worden gevoerd naar het vervolg hiervan.
  - Er worden gesprekken hierover georganiseerd. Het bestuur stuurt deze gesprekken aan. Eventueel wordt er een adviseur ingehuurd.
- We willen blijven inzetten op producten maken voor de verkoop en het verwerken van bestellingen. Hierdoor wordt ons werk zichtbaar en draaien we mee in de maatschappij (inclusie).
  - Door ons winkeltje, netwerk en contacten met winkels e.d. komen er regelmatig bestellingen binnen. We maken regelmatig nieuwe dingen om de interesse van deze partijen te houden. Ook bezoeken we komend jaar weer de plaatselijke markt waar we onze producten tonen en verkopen.
- De dierenverblijven verduurzamen en verblijven vernieuwen om makkelijker te kunnen werken. (bv. kippendrinkstelsysteem).
  - Hier blijven we met elkaar over na denken en ons verdiepen in de technologieën.

Overzicht van bijlagen

Er zijn geen bijlagen voor deze locatie.